



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

**L. Annæi Senecæ Philosophi Opera, Qvæ Exstant Omnia**

**Seneca, Lucius Annaeus <Philosophus>**

**Antverpiæ, 1605**

Epist XLIX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53700](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53700)

Auri fulgor, quàm gladij perstringat oculos, vt ingenti constantiâ, & quod <sup>19</sup> omnes optant, & quod <sup>20</sup> omnes timent, calcem, ad Grammaticorum elementa descenditis? Quid dicitis? sic itur ad astra? hoc enim est quod philosophia mihi promittit, vt me parem Deo faciat: ad hoc inuitatus sum, ad hoc veni. fidem præsta. Quantum potes ergo, mi Lucili, reduc te ab istis exceptionibus <sup>21</sup> & præscriptionibus philosophorum. Aperta decent & simplicia bonitatem. Etiam si multum superesset ætatis, parcè iam dispensandum erat, vt sufficeret necessariis: nunc quæ dementia est, superuacua discere in tantâ temporis egestate?

## EPIST. XLIX.

POMPEIORVM adspèctũ, memoriam sibi Lucilij renouatam. De breuitate & cursu temporis: nihil longum aut vetus in eo esse. Obiter contra Dialecticos: & totum id genus prospiciendos tantum.

EST quidem, mi Lucili, supinus & negligens, qui in amici memoriam ab aliquâ regione admonitus reducitur: tamen repositum in animo nostro desiderium loca interdum familiaria euocant, nec exstinctâ memoriam reddunt, sed quiescentem irritant. sicut dolorem lugentium, etiâ si mitigatus est tempore, aut seruuli <sup>1</sup> familiaris admissio, aut vestis, aut domus renouat. Ecce Campania, & maximè Neapolis, ad <sup>2</sup> Pompeiorum tuorum conspectum, incredibile est, quàm recens desiderium tui fecerit. Totus mihi in oculis es, cum maximè à te discedo: video lacrimas combibentem, & affectibus tuis inter ipsam coercionem exeuntibus non satis resistentem. <sup>3</sup> modò amisisse te videor. Quid enim non modò est, si recorderis? Modò <sup>4</sup> apud Sotionem philosophum puer fedi, modò caussas agere cœpi, modò desij velle agere, modò desij posse.

C Infinita est velocitas temporis, quæ magis apparet respicientibus. Nam ad præsentia intentos fallit: adeò præcipitis fugæ transitus leuis est. Caussam huius rei quaris? quid quid temporis transit, eodem loco est: pariter aspicitur, vnâ iacet: omnia inde in profundum cadunt. & alioquin non possunt longa interualla esse in eâ re, quæ tota breuis est. Punctum est quod viuimus, & adhuc puncto minus: sed hoc minimum specie quadam longioris spatij natura diuisit. Aliud ex hoc infantiam fecit, aliud pueritiam, aliud adolescentiam, aliud inclinationem quamdam ab adolescentiâ ad senectutem, aliud ipsam senectutem. In quàm angusto, quot gradus posuit? Modò te profecutus sum: & tamen hoc modò, ætatis nostræ bona portio est: cuius breuitatem <sup>5</sup> aliquando futuram cogitemus. Non solebat mihi tam velox tempus videri. nunc incredibilis cursus apparet: siue quia <sup>6</sup> admoventi lineas sentio, siue quia attendere cœpi & computare damnum meum.

19. OMNES OPTANT.] Bona externa.

D 20. OMNES TIMENT.] Mala eadem.

21. ET PRÆSCRIPTIONIBVS.] Ita & exceptiones dicuntur, quibus reus agentem repellit. Talia autem in Sophismatis, & sita quadam legesq, ad reiciendum & soluendum.

EPIST. XLIX. 1. FAMILIARIS ADMISSIO.] Qui illius scilicet fuit, quem luges. Eo admissio & viso, recrudescit dolor. Alij tamen libri, admonitio.

2. POMPEIORVM TVORVM.] Villam, opinor, in Pompeiano habebat. Vide initio epist. LXX.

3. MODÒ AMISISSE TE.] Ex eo loco in Siciliam euntem, Senecâ profecunte. Ita enim infra: Modò te profecutus sum.

4. APVD SOTIONEM.] Aliquoties Sotion qui-

dam citatur De successione philosophorum, à Laertio, Græcè Σωτιων: non iste, opinor. Citatur & Agellio, lib. 1. cap. VIII. è Peripateticâ disciplinâ: eisi male ibi libri quidam Phocion. Sed noster iste magis Pythagoricus fuisse videtur, ex epistolâ CVIII. De quo etiam Eusebius Chronico, extremis Augusti annis: Sotio philosophus Alexandrinus, præceptor Senecæ, clarus habetur.

5. ALIQVANDO FVTVRAM.] In senio, & sub exitum.

6. ADMOVERI LINEAS.] Vt in stadio, vbi curritur ad lineam, & iam tangimus. Duplex enim ibi linea, & à quâ, & ad quâ currebant: τὰ ὄρια ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἢ τῆς ἐσχάτης ἢ τῆς μεσσηνίας. Græci dixerunt. Vary meminere: & Euripides allusit Antigonâ:

— ἴσ' ἀρχῆν ἢ ἠορῶν ἢ μεσσηνίας τῆς ἀρχῆς.  
Deuenimus summam ad malorum lineam.

Iterumque

meum. Eò magis utique indignor, aliquos ex hoc tempore (quod sufficere nec ad necessaria quidem potest, etiam si custoditum diligentissime fuerit) in superuacua maiorem partem erogare. Negat Cicero, si duplicetur sibi ætas, habiturum se tempus quo legat Lyricos, eodem modo Dialecticos. Tristiùs inepti sunt. illi ex professio lasciuunt: hi agere se ipsos aliquid existimant. Nec ego nego prospicienda ista: sed prospicienda tantum, & à limine salutanda, in hoc vnum, ne verba nobis dentur, & aliquid esse in illis magni ac secreti boni iudicemus. Quid te torques & maceras in eâ quæstione, quam subtilius est contempsisse, quàm soluere? Securi est, & ex commodo migrantis, minuta conquirere. Cùm hostis instat à tergo, & 7 mouere iussus est miles, excutit necessitas 8 quidquid pax otiosa collegerat. Non vacat mihi verba dubiè cadentia consecrari, & vafritiam in illis meam experiri.

*Adspice qui cœcant populi, quæ mania clausis*

*Ferrum acuunt portis.*

Magno mihi animo strepitus iste belli circumsonantis exaudiendus est. Demens omnibus meritò videret, si cùm saxa in munimentum murorum fenestras feminae que congerent, cùm iuuentus intra portas armata signum eruptionis expectaret, aut posceret, cùm hostilia in portis tela vibrarent, & ipsum solum suffossionibus & cuniculis tremere, sederem otiosus, & eiusmodi quæstiunculas ponens: Quod non perdidisti, habes: cornua autem non perdidisti: cornua ergo habes: aliaque ad exemplum huius acutæ delirationis concinnata. Atqui æquè licet demens tibi videar, si istis impendero operam, & nunc obsideor. Tunc tamen periculum mihi obsesso externum immineret, murus me ab hoste fecerneret: nunc mortifera mecum sunt. Non vaco ad istas ineptias. ingens negotium in manibus est. Quid agam? mors me sequitur, fugit vita: aduersus hæc me doce aliquid. effice ne ego mortem fugiam, vita 9 me non effugiat. Exhortare aduersus difficultia, de æquanimittate: aduersus ineuitabilia, angustias temporis mei laxa: doce non esse positum bonum vitæ in spatio eius, sed in vsu: posse fieri, imò saepe fieri, ut qui diu vixit, parùm vixerit. Dic mihi dormituro, Potes non expergisci: dic experrecto, Potes non dormire amplius. Dic exeunti, Potes non reueri: dic redeunti, Potes non exire. Erras, si in nauigatione tantum existimas minimum esse, quo à morte vita diducitur: in omni loco æquè tenuè interuallum est. Non vbiq; se mors tam propè ostendit: vbiq; tam propè est. Has tenebras discute: & facilius ea trades, ad quæ præparatus sum. Dociles natura nos edidit, & rationem dedit imperfectam, sed quæ perfici posset. De iustitiâ mihi, de pietate disputa, de frugalitate, de pudicitia utrâque, & illâ cui alieni corporis abstinentia est, & hac cui sui cura. Si me nolueris per deuia ducere, facilius ad id quò tendo, perueniam. Nam (ut ille 11 ait Tragicus) *Veritatis simplex oratio est.* Idcoque illam implicare non oportet. nec enim quidquam minùs conuenit, quàm subdola ista calliditas, animis conantibus magna.

*Iterumque in Electrâ:*

*Μή μοι, τὸ πρότερον εἶμι ἐὰν δράμη καλῆς,*

*Νικῶν δουρίτω τὴν δίκην, ἄρην ἐν ᾠδῆς*

*Γεμυῖνέ μοι τῆς, καὶ τέλος καὶ μὴ βίον:*

*Ne mihi, licet primum cucurrent bene*

*Cursum, æstimetur victor, ante lineam*

*Quam tangat, atque compleat vitæ modum.*

*Sed & Pindarus in Pythiis, γεμυῖνέ μοι τῆς, quod antea τέρμα. Hoc ipso adspicitur Horatius:*

*mors vltima linea rerum est.*

*Alij (ut Muretus) ad ludum calculorum referunt, vbi*

*linea, & vltimam ἰσπῶν sive Sacram volunt dictam.*

*Eò cùm aliter calculos promouerat, ludus finiebatur.*

*Fuerunt & in Circo lineæ: sed ad illas Stadiales mihi*

*verius referri. Quod autem est, Admoueri lineas:*

*tale epist. xxvi. Decrepitos, & extrema tangentes. Etiam in Valerio. lib. i. cap. vii. Propioribus lineis admoueri.*

*7. MOVERE IVSSVS.] Quidam libri, inducere: quod de armis capias.*

*8. QUIDQVID PAX.] Spolia & sarcinulas.*

*9. ME NON EFFUGIAT.] Si tempus aliud aut malè agens perdo, effugit vita: si bene & vultuer pono, nihil mihi perit.*

*10. MINIMUM ESSE.] Tabulam vnam,*

*— digitis à morte remotam*

*Quattuor.*

*11. AIT TRAGICVS.] Euripides in Phœnissis:*

*Ἀπλὴς ὁ μῦθος τῆς ἀληθείας ἐστίν:*

*Est veritati sermo simplex condecens.*

EPIST.